Eduskunnan ympäristövaliokunta

YmV@edukunta.fi

Asiantuntijalausunto

13.3.2018

Lausuntopyyntönne E 5/2018 vp Valtioneuvoston selvitys: Kiertotalouspaketti 2018

Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:n lausunto

Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy on voittoa tavoittelematon, Suomen teollisuuden ja kaupan liittojen omistama yhtiö. Tuotamme yrityksille tehokkaita ja kestäviä ratkaisuja pakkausten tuottajavastuun toteutukseen. Kuluttajille tarjoamme Rinki-ekopisteverkoston pakkausten keräykseen.

Kiitämme mahdollisuudesta esittää lausuntomme asiakohdan mukaiseen valtioneuvoston selvitykseen.

Esitetty Suomen kanta ns. kiertotalouden minipakettiin on pääosin oikein hyvä. Näkisimme kuitenkin hyväksi, että Suomi nostaisi kannassaan voimakkaammin esiin tarpeeseen panostaa kiertotaloudelle asetettavien tavoitteiden luotettavaan ja jäsenmaiden kesken vertailukelpoiseen seurantaan. Suomen kannassa todetaan hyvin, että kiertotalouden seuraaminen on tärkeää ja tilastoperustan yhtenäistäminen on edelleen haaste. Haaste on ollut tiedossa jo kauan ja siihen tulisi pystyä vastaamaan nykyistä paremmin. Jäsenmaiden komissiolle raportoimien jätemäärien ja kierrätysasteiden vertailukelpoisuus loisi vahvan pohjan uusien tavoitteiden asettamiselle ja tasapuolisten toimintaedellytysten luomiselle yrityksille EU:n alueella.

On erittäin tärkeää, että EU ja Suomi edistävät kiertotaloutta määrätietoisesti. Kiertotalouden ja kestävän jätehuollon kehittämisessä korostuvat usein jätemateriaalien kierrätykselle asetettavat tavoitteet. Tämän vuoksi on hyvä, että kiertotalouden minipaketti kohdentuu muovistrategian lisäksi korkeista kierrätysasteista mahdollisesti aiheutuvien haittojen ehkäisemiseen ja kiertotaloudessa saavutettavien tulosten seurantaan.

Kiertotalouden mahdollisten haittojen ehkäisemisen osalta haluamme samalla tuoda esiin etäkauppaan liittyvät ongelmat. Nyt kolmansissa maissa toimivia, etäkauppaa harjoittavia yrityksiä on hyvin vaikeaa saada vastuuseen ja EU:n valvontaviranomaisen toimien piiriin liittyen tuotteiden ja pakkausten sisältämiin haitallisiin kemikaaleihin. Suomi ei pysty asiaa yksin ratkaisemaan, vaan tähän tarvitaan EU-tason toimenpiteitä. On tärkeää löytää ratkaisu ja mekanismit, joilla kuluttajien etäkaupan kautta kolmansista maista Suomeen/EU-alueelle tulevat tuotteet saataisiin samojen velvoitteiden piiriin kuin muutkin Suomessa ja EU-alueella markkinoilla olevat tuotteet.

Kiertotalouden seurantakehykseen valitut indikaattorit ovat hyviä ja selkeitä. Niillä pystytään arvioimaan sitä, kuinka asetettavat tavoitteet vaikuttavat materiaalivirtoihin ja kierrätysasteisiin. Seurantakehyksestä kuitenkin puuttuvat indikaattorit, joilla voitaisiin arvioida kiertotaloudesta mahdollisesti aiheutuvia haittoja, kuten vaarallisten aineiden kertymistä materiaalikierroissa tai korkeisiin kierrätysasteisiin pyrkimisen aiheuttamaa kustannusten kasvua ja kohdentumista eri toimijoille. Myös mahdollisia negatiivisia vaikutuksia tulee pyrkiä seuraamaan, jotta ne eivät tulisi yllätyksinä entisten ongelmien tilalle.

Kiertotalouteen liittyvät haasteet voidaan ratkaista vain laajalla yhteistyöllä, mikä näkyy myös kiertotalouden minipakettiin sisältyvässä muovistrategiassa. Pakkausten osalta tuottajavastuu on valittu keskeiseksi ratkaisukeinoksi jätteen synnyn ehkäisyyn ja kierrätyksen lisäämiseen lähes kaikissa EU:n jäsenmaissa. Suomessa tuottajavastuulla sekä hyvällä työnjaolla tuottajien ja kuntien kesken on saatu aikaan hyviä tuloksia pakkausjätteen kierrätyksessä. Vuonna 2015 Suomessa käytetyistä pakkauksista käytettiin uudelleen tai kierrätettiin 84 %. Pakkausjätteen kierrätysaste oli 61 %.

Varsinaisen kiertotalouspaketin myötä tuottajavastuu on tulossa pakolliseksi kaikissa jäsenmaissa vuodesta 2025 alkaen. Vastuun vastapainoksi näemme tärkeäksi korostaa sitä, että tuottajat voivat itse päättää, millä toimin esim. kierrätystavoitteet saavutetaan. Tätä periaatetta tulisi noudattaa myös, kun kiertotalouspakettiin ja muovistrategiaan sisältyviä linjauksia ryhdytään muokkaamaan täsmällisemmiksi ohjauskeinoiksi.

Kunnioittavasti

Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy

toimitusjohtaja Juha-Heikki Tanskanen